

Workum T. 1

1. oids hñ. ñr ikal sjags dam bi. za ban
re: ral (3) o. ñnt fja:ts in // hijd of hÿrl ook gebruikelyk //
2. my kamra:t ska:juta blum. vetr
22 du: kreest ã stry kra:lt sis of ð slotsi-famo
3. sa spra:t sjin varax slind nix mar mei masu:
23 ryðlu: ð ltrn bu:dl (3) of ð so:dt - ð ða skipm
4. har kjan i ðre x-of jonger svr:dr-vark (3) kent
slo:pa
- dre: x slechts in dre:xit en: zuante vorteren
voedsel//
5. up tot skip kugø:ka skimslaga of beskimla-
ba:sla
- 24 hei:het ðyanke:dr ambit for: hun kont
6. da tñmar mon het:n splinter in a fijer
25 jau:mi twa:bre:da stjñ: // bre:dar - da bre:stall
7. da skipar slikom omamylo
26 dat sta:ndbe:lc stit - of stit (3) - dr net me:dr
8. indat fabrik ik niks ta:jen // ne:dt worat
met gebr://
- 27 di mon het: liban - of le:van - ðyan prins (3) -
of ðkø:lyg upa se:dr hulø (als een huis op een
zeer hoofd)
9. kop:ben nel:be:da kar:ol do bro: ðti
- 28 da dyrol ik net in a he:mal bœunt
10. endala (Endala) mar va:ffju:wo:gleskes
bi:dr fo:ro he: // ro:mos // litor meer gebr als
mijn al
- 29 da skua:lbæ:on hemar: me:star na:ise:ta:
vest
11. bruyys twa:kilo - of ouder ffju:wa:pun - keso:n
30 ik in to net kuma fu:ardstik - of fu:arrk-
kle:dr bin
12. sa he:mar:ha: fi:van trei: ð myls vin op supt
of platter opso:p m
- 31 da bar:go mar:ja gra: // limadlinet drinken
13. hei: dri:ds - of dri:ga (3) - me:mar:in knepol
of knepol (3)
- 32 hei:kenet na:is:ce:vark - hei:het pina inaki:sl
(rene) - of ke:ll (zen3) // punamylo = kiespun //
14. ik he: sijn knibal ju:dn (t)
- 33 setax ð stok indi bi: xam
15. sintnakla:ds vnt net folo me:dr o:ndi: ðn t
34. kegal in devnt - of vnt (3) net me:dr v:ndi: ðn (t)
16. ik brim blei: do(ti)knet mar:ha:gi: ðn t bin
35. jõn (Jan) - khe:lt twa:ke:dr v:ndi:top m
// tujn - toezeg, is een aansporing; hoe: - of skrik
worde gezegd tegen de koeien, die opzij moeten gaan //
17. ik het net di: ðn jer
36. di par: ik net rip - da sita vita pit:n in
18. vi het star:n di: ðn - di:elds diter o:nykumt
37. sa bint l.v: ðn in (naar het landwerk) - sa bin
lifjil: in (bv. ontzagen of eerzoeken)
19. spin - spinneep - of binnenhuis spire: x -
re:gebol - of gle:za:va:skor
38. sa het m e:dr hulp: m umsi - of si:(3) - jile:upto
me:tsjan
20. pet (met klep) - mytsa - of mnts (onder klep) -
hu:ab - klots - vit mytsa - svat mytsa - at
jerizor - da fludor - at (jerizor) hatsja - bay:
bancut (meer lichaamelijke benauwdheid, dan
vrees - bancut int fel - lett. Benauwd in het veld
greida (weiland) - fina (vast perceel bij de
boerderij, alleen voor beweiden geldt) - pvdastu:el
- of jonger paardstu:el (3) - ha:x - kirkat - flundor
39. hei: sar:lt fe:drst (vast) net fi:abringa // sol ik:
zal:ik //
21. si:ksa helta (11) - of helt (zen3) - funa molka kvit
40. si:ksa helta (11) - of helt (zen3) - funa molka kvit
22. da mi: mar: fa: si:frau upkuma
41. da mi: mar: fa: si:frau upkuma
23. ina snitsar mar:svema i:z gafa:rlak // on
nu:adlak be: ðn - een hond dat veel oppassen
vraagt, bij 1 en 2 actief, bij 3 passiefstaalbegit //
24. hei:het ongrata bek (een grote bek, niet zoals in het
Nederland: plat) - of ð so:dt pra:tis - vmdstorsar sterke:s
25. oli ke:erl - of kidal (3) br:xta he:la vt: ðt - of

44. *vee mātar da hēlt*(1) *fān heva ējima dāo.ora*
hēlt
 45. *helps vāndt bē. et. vplātēt n* || *ook(3) dēntēt*
bij bē. et niet aan het ledikant, maar alleen aan
de inhoud!!
 46. *ystimarmon i sa, fet oñmudor of oñd slāk*
*|| met sa**g**!!*
 47. *sa heveda vīt at(1)-of vi. et(3) fīsta sp̄r̄nāku?*
 48. *da tymon solda be. om intē*
 49. *drux e. st. atra:m -of atryt -of atfīstar -atxxt*
 50. *da klok baginta liodn fūarda pre:k*
 51. *sprei-ki hōtsidril -vormen voor spreiden n bek*
 52. *di fīsu hetat hi. et iknipa līt n -of dor ik su*
kri-gan
 53. *sinheit hetam seicx. oñ -of seicxje erlān-*
nei shoe, lō ge. d līt n || *(3) sprekt haaduit skolall*
 54. *ik het m. our. oñd n omsa, letnot bec tretor*
lānsta ge. oñ
 55. *my. sklo: roga hei sjija -of sjān(m) mō jī net*
fols || *fan. līenz -of fe. oñ(3) -ēfaski. oñ -vaal*
en verschoten!!
 56. *stjin: pot n bīn: iks vārəx* || *hō: tsō krykōn*
zowel de bruine als de blauw met grize!!
 57. *da o: van* || *kar. xol* || *ha: et* || *da tāna sti. at*
inshukk) || *at hāste: (1enz) -of at skrīt. oñ gōt(3))* ||
 58. *ima. oñt istnōx ta kō: t(21 -of ta kōt(3) -omta*
ke. etran
 59. *di hēsa jout n helder lōt nou*
 60. *hei luktet hi. ndar o. oñastat*
 61. *tun kwar: mō jīma jīr olo jīr n meedamerka*
 62. *do. mani se. dat gōt(1enz) -of dat Xot(2) folna: kt*
 63. *do. se. xst mi vol mārdo hēst nēks tōjmi se. nt*
 64. *da swelt sis kuma e. oñdeis -of in: hōtēn -ik ver*
 65. *test ju. et net ola. mjan -of damin (3)*
 66. *lesa se. ik gra: x tsc:s*
 67. *si mutar istrik?*
 68. *at het ē varma dei vest -entizē mīlds-*
of sa. xts(3)-jun
 69. *di jōga rint op bē. oñta fæ. tēn*
 70. *dār sit n ba, st indi kōns*
 71. *ik su. oñvolda dots past mei -of mi(3)-*
ambra -f broxt
 72. *ik hejuna o. oñthāt*
 73. *su. oñ dwa. x bonyals(3) -of dwa. x bonyals(1)*
hīnk net mar. omge. oñ
 74. *na. i t kōfidrin ken dār slā -of sp̄na -vei*
et hindar far-dantejs kārō
 75. *ik bī rot ko. oñt sāx sunt fanamo. oñ -of*
fm̄mo. oñ(3) -oñ
 76. *da so. oñ fōnko. oñen hetik solda:t ve. st*
 77. *vistou jēgē vērma kar ta vērōn || em*
pulabō: x!!
 78. *di ro. oñn heva lānja doe. n:*
 79. *ik l(j)ouwar -of le. u war(3) -gī vnt fōn -of*
fan(2)
 80. *st. be. oñ vi. oñ old. oñ fūardstat -of fūarestat*
do: pt vāra ku. oñ
 81. *sin e. oñan rīna ē sine: gen trin: (1enz 3) -of*
trin: (2)
 82. *haar farmka iz mar. onhoerka na. i t bus tar*
gō. oñ um tambari jan ta sickjan || da bōt(k) oñ-
am busk hi. et = een haardos!!
 83. *dar mistn tre: da -of sport(3) -yti ledar*
 || *truma possietaalbeijt voor 1; onbek. aan 2enz 3!!*
 84. *hei seta onki. al v̄p fōn kum'sa -of fōv v̄t*
heb ik joudēr!!
 85. *st. vi. oñ da mī. skan o. oñnetare. oñ dan oñvijilt*
-of dan omvijilt
 86. *da myla is ha, drux fānsto. oñt*
 87. *di diik rint mar. oñbuxt -it i x. oñnumdat lānjs*
 88. *ik hevan truma(l) matinum: fūado libsa jōga*
 89. *da bōkis mo. atin: bō. elakosta*
 90. *si fēsja vi. oñet lānja mar. oñvmo. oñ*

51. inatskar:t istnɔxət besta
 52. ð sknter mstuk mika kena
 53. sjnges ost min hu:st ik fina hēsta
 54. ik vrit net ve:skam sikja mnt
 55. enkə:ðə - of kula(3)- helder iz:t fe:(3)st
     foest bi:r
 56. ik mu:a:st - of must - ssabl:st drenka:um
     o:nta:sterkjen // vɔ:t:r ukss- wateen os! / als
     scheidwoord //
 57. iksarl e:st da kof. 'l int lythys he:go
 58. mimbru:or vi:z vnr // sat vnr xz:ð marts
     (made) //
 59. da molktar:pst - of molkbu:or - het "grata ruta
     - of vik // krita: maalgebied van een watermolen(3) //
 60. di supa istin ð su:r - stju:rem armar: vrom
 61. ve:su:an: dipat in: u:ra folsmuta kena
 62. da folt nicksop:m ta:sz:n
 63. hei komt no:it ð monyt talet
 64. inita:li b:z: fju:rspeijenda bergen // speijer:
     plat voor: bra:ka - of u:arja:n (overgeven) //
     fli:bis = kuglen // fli:kja - of fli:lin(3) = spuwen //
 65. do:sto war opta:dn k? // aanduwen = tje:wa:dn
     of do:uwa:(2) - of tri:uwa:(3) //
 66. ta:bolzat he:zastik yta:bre:ga fe:ont
 67. do:umastaskuma vmys foer la:tajen // fu:arles:
     veulentje //
 68. hei isfö:ljou:wat (1) - of lauwat (2) - of lru:wat
     (3) - kum: mar: andika puya - of jonger: bph: z
     mei:jilt
 69. dido:or is fom bukenhout marko
 70. entrou:da fru: mat na:aja kena
 71. ik he:j: ge:ð: - of jesi:(3) - sat:it marrat
     jesi:(3) vi:z net gu:ð: - of do:xda:nrt(1) // gu: = goed
     midden in een zin //
 72. da bzu:war seit atixnoxta dju:rumta
     bzu:war
 73. barka - ik bark - dou barkst - jou barka - hei barkt
     barkt hei - barktar - vei barka - ik barka - dou
     barkst - of barkast (3) - jou barktan - hei
     barkta - vei barktan - vei he barkt
 74. bi:ðda - ik bi:ðt - dou bi:ðst - jou bi:ðda - hei
     bi:ðt - vei bi:ðda - bi:ðda vei - ik bi:ðda
     ik heli:ðdn - bi:ðdn sei:je:k
 75. tix ð litsen (i:ðn) mat hei:izgu:st // (3)
     wil i:ðn weglaten //
 76. dou kist jz: opa merk ik a:ðijen kte:jo
 77. hei:het se:n hei:su:umei:trjka (ren2) - of
     dotor umei:trjka su:(3)
 78. da far:m sei:dotor galik hi:
 79. dor vi:z: fi:f pri:z:n
 80. under di (i:kol) be:ðm le:tot ful i:holz
     // eike bomen komen hier niet voor //
 81. at veler is sijnt kokjen o:an - at ko:ðat ol(1)
     of at kokat (zen3) // ot raa:st = het zingt //
 82. at he:z ixt noxt gruen - tixna mat kret me:ant
 83. ma:jone:za vnt marka mai:ma:ði - ma:
     at gi:el fon:a:ði - of at re:st fonta:ði // da
     elje:ra = de dooier //
 84. dat bjemka solda net be:ðst tu:ðra (ren2) -
     of grui:jä(3) kina // ook at het ginti:ðr (2) //
 85. do:mane het gu:je:vin
 86. yz:ð:et hy(1) is ix ð u:bro:ð:nt(1) - of ou:bro:ð:nt(2)
     of ju:bro:ð:nt(3)
 87. da molka spitskot (1) - of rint - of spoektat -
     dakou yta:u:ren
 88. da kostar li:statkot // onkrys - krys:r //
 89. da hu:ð:sels (de armen) fonda kro:ðda - of kraeda
     buga troe - undar at gevixt // tra:ðst = doordat //
     troxat mind var:t = door het slechte weer //
 90. da twa dytsz:s kva:(1)m: nar: byt:r tar - of
     byt:r (do:ðr)
 91. sa hevem bunt em blau steint
 92. da sjø - of da sjy - ik vatin // flatarek - vatarg //
 93. da le:itn dik park sni:ð

134. at ix nti:t lidn dskti (1 en 3) - of dakti (2) -

sfu. en (6) he / e. vaxhit - st do zat oldrivixta
lar - het duurt allergruwelijkest lang //

135. frentsit (Franeker) vnt he. loma: l (1) - of
he. landol (2 en 3) ane ja st. et

136. dwa n - ik dugst - do duxstat - jou dugst-
hei do (X) tat - of doetat - vei dugst - sim (2)
dugst - se dugst - ik di. et - of dijst - do di. stot-
of dijstot - jou dijnat - of di. en : et - hei di. et-
of dijst - vei dijnat - of dijnat (3 hou
di. en : et liever niet gebruiken) - sim (2) dijnat-
of dijnat - se dijnat - of dijnat - dunrdaat
(2) - of dijrktot - dunrstatmar - of di. daratmar-
di. en : et mar - of olunjæ et mar // ik het di. en //

137. do : pa - do : pjirk - do : pfont - de silda : t //

138. teskja - hei teskat - hei te.aska (3) - of teska (1) -

hei - het te.aska

139. bina - ik bina - do bist - jou bina - hei bint.
vei bina - jima bina - se bina - bintar - buntar.
ik he bun : (1 en 3) - of bunt (2)

140. Locale landmaat : pu'mjits - pondemaat = 56% are.

141. Locale waternamen : t isselmar (De IJsselmeer).
da dikkfe et (De Dijksvaart) - de veterli : x (de
Waterlegen) - da dijna dvulta - da druga dvulta-
da holakan (de Holken) - da fly : x (1) -
of da fly : x (3) (Fluessens) - da beerafe et
(de Burevaart) - da ha : ya : (de Horsa)
t fli et (Het Vliet) - da holo mar :
(Het Hollie Meer; een gedeelte van
het voormalige Workumer Meer) -
t so. al (Het Zool).

De naam van deze stad in haar eigen dialect is, Varkum

De inwoners heten: va kma s

Oppervlak lijnaam is varkummar breibek? (Gap-Bekken). Die van Wams noemen zij Vaagter
skipolorton (Schapekeutels), de inwoners van Staveren schelden ze voor: starrenor ribbels "was"
(gebrekkige schoatsenrijder); vgl. Tries Woordenboek.
Wantal inwoners op 1 Jan. 1950 : 426.

Gaaltvostrand. De voornaamste buurten zijn: tshil (Het Schil) - st silspa : t (Het Kijlpad).
tno. et (Het Noord) - tsyb (Het Zuid) - t dwa, tno. et (Het Dwarsnoord) - da nvndstrita (De Bonne-
straat) - da baginestrita (De Bagijnestraat) - t hei danskip (Het Heidenschap) - br. s bar : t (Brandaburen) - da hel (de Hell) - t varkumar nei lv. en (t Workumer Nieuwland) - st o. da di k
(de oude dijk) - da varkumar viska (Workumer Viske) - da fosa po. olo (de Vossepolle) - destjunkhend
de stinkhoek; bocht in de zeedijk waar voor de afsluiting van het IJsselmeer vaak cadavers aan-
drevan - da bar : t (de Buren).

Workum kent geen locale dialectverschillen. In vergaderingen wordt Tries of Wederel gesproken; de
verhouding is daar ongeveer 1-1. Het schoollein kent alleen Tries. De zg. hogere standen mener aan hun
positie verschuldigd te zijn onder elkaar Wederel te spreken, hoewel ze het Tries wel beheersen. Een 10 à 15% van
de gezinnen spreekt thuis niet Tries. De bevolking bestaat uit landbouwers en middenstanders. Verder
zijn er nog enkele pottenbakkerijen en boterfabrieken. Vaar schatting wonen 20 man elders, terwijl er evenveel
uit de omgeving naar hier komen. Marktplaatsen: Sneek en De Eeuwarden. Winkelplaatsen: Sneek, De Eeuwarden
(Lauwers) en Workum zelf.

Zegslieden. 1. Brucht Alleges Groenhof; 53 j.; hier geb.; handelsreiziger; steeds hier gewoond;
V. van Hornsum, M. van Hornmerts; spreekt vrijwel steeds dialect.

2. Abintje Jacobs Groenhof geb. 910; 49 j.; hier geb.; huishouw; steeds hier gewoond; V. van
Wommels, M. van hier; spreekt steeds dial.; echtgen. van 1.

3. Jan Greetults (grilt of gralt) Visser; 17 j.; hier geb.; fietsmaker; steeds hier gewoond; V. van
hier, M. van Ylst; spreekt steeds dial.

Opm. (3) spreekt de huijg-r; omdat deze uitspraak echter bij weinig personen voorkomt en
als een soort spraakgebrek wordt beschouwd, is in de tekst steeds die klank als r aangeduid.